

Nr 85.

Godkänd av första kammaren den 22 mars 1929.

Godkänd av andra kammaren den 22 mars 1929.

Riksdagens skrivelse till Konungen angående regleringen för budgetåret 1929/1930 av utgifterna för kapitalökning i avseende å post- och telegrafverken samt statens järnvägar och statens vattenfallsverk.

(Statsutskottets utlåtande nr 9.)

Till KONUNGEN.

I anledning av Eders Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar i avseende å regleringen för budgetåret 1929/1930 av utgifterna för kapitalökning, i vad angår post- och telegrafverken samt statens järnvägar och vattenfallsverk, ävensom en beträffande postverket väckt motion, får riksdagen för Eders Kungl. Maj:t anmäla följande beslut.

Postverket.

1:o) Uti den till riksdagen den 4 januari 1929 avlåtna propositionen (nr 1) angående statsverkets tillstånd och behov under budgetåret 1929/1930 har Eders Kungl. Maj:t i avseende å postverket (punkt 1 av det vid propositionen under rubrik »Utgifter för kapitalökning: bil. 2» fogade statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för nämnda dag) föreslagit riksdagen att för inköp av inventarier för postverkets behov för budgetåret 1929/1930 anvisa ett reservationsanslag av 800,000 kronor.

Med bifall till förevarande förslag har riksdagen för *inköp av inventarier för postverkets behov* för budgetåret 1929/1930 anvisat ett reservationsanslag av 800,000 kronor.

2:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 2) föreslagit riksdagen, att för inköp för postverkets räkning av fastigheten nr 1 i kvarteret Brunkhuvudet i Stockholm för budgetåret 1929/1930 anvisa ett reservationsanslag av 2,050,000 kronor.

Att de lokaler, varöver postkontoret Stockholm 16 för närvarande förfogar, äro otillräckliga och i övrigt för sitt ändamål mindre lämpliga, har redan tidigare vitsordats av riksdagens år 1925 församlade revisorer.

Såvitt riksdagen kan finna, skulle genom ett antagande av ifrågavarande anbud öppnas möjlighet till en gynnsam lösning av postkontorets lokalfråga. De erbjudna köpevillkoren synas skäligen; jämväl ur allmän förräntningssynpunkt kan beräknas, att förvärvet av ifrågavarande, med hänsyn till sitt läge och beskaffenhet i övrigt synnerligen värdefulla fastighet, skall för staten ställa sig gynnsamt.

Riksdagen finner välbetänkt att, på sätt departementschefen antytt, vissa för postverket ej erforderliga delar av fastigheten disponeras för tillgodoseende av andra statsinstitutioners lokalbehov.

Med bifall alltså till Eders Kungl. Maj:ts förevarande förslag har riksdagen för inköp för postverkets räkning av *fastigheten nr 1 i kvarteret Brunkhuvudet i Stockholm* för budgetåret 1929/1930 anvisat ett reservationsanslag av 2,050,000 kronor.

3:o) Med bifall till Eders Kungl. Maj:ts under punkt 3 framställda förslag, har riksdagen för uppförande av *posthusbyggnad i kvarteret Resedan i Stockholm* för budgetåret 1929/1930 anvisat ett reservationsanslag av 168,000 kronor.

4:o) I en inom riksdagen väckt motion, II: 214, har hemställts, att riksdagen måtte besluta att för inköp av tomt och uppförande av posthusbyggnad i Kramfors för budgetåret 1929/1930 under utgifter för kapitalökning anvisa ett reservationsanslag av 106,000 kronor, att utgå av lånemedel.

Hyrestiden för de nuvarande postkontorslokaler i Kramfors utgår den 30 september 1930. Även om överenskommelse rörande förlängning av hyreskontraktet skulle kunna uppnås, äro dock, enligt vad som upplysts, ifrågavarande lokaler för sitt ändamål alldeles otillräckliga och i övrigt till beskaffenheten synnerligen otillfredsställande.

Under sådana förhållanden har riksdagen ansett sig böra bifalla motionärens förslag om ett anslag på 106,000 kronor för uppförande av en posthusbyggnad i Kramfors. Av nämnda belopp utgör ett belopp av 3,000 kronor kostnad för inköp av en tomt — i kvarteret Banken med en beräknad areal av 922,2 kvm. —, vars förvärvande för ändamålet erbjudits av Svenska Handelsbanken och Kramfors aktiebolag och som av generalpoststyrelsen uppgivits hava ett för ändamålet gynnsammast möjliga läge. Återstående belopp, 103,000 kronor, utgör beräknad byggnadskostnad. Den nya byggnaden är avsedd att uppföras av trä, som reveteras, till — förutom källar- och vindsvåningar — 2 våningars höjd. I bottenvåningen skulle inredas lokal för postkontoret om cirka 200 kvadratmeter nyttig golvyta och i våningen 1 tr. upp

dels en bostadslägenhet åt postmästaren på platsen, dels ock en bostadslägenhet åt värmeledningsskötaren vid fastigheten.

Den sålunda uppgjorda byggnadsplanen har riksdagen ansett vara av beskaffenhet att bära godtagas, dock med öppen lämnad möjlighet att däri vidtaga de jämkningar, som kunna finnas lämpliga ur besparingssynpunkt eller eljest kunna vara ändamålsenliga.

Under återopande härav får riksdagen anmäla, att riksdagen, med bifall till ovanberörda motion (II:214), för *inköp av en tomt i kvarteret Banken i Kramfors samt uppförande därstädes av en posthusbyggnad*, för budgetåret 1929/1930 anvisat ett reservationsanslag av 106,000 kronor.

5:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 4) har riksdagen för *inköp för postverkets räkning av fastigheter, vilkas förvärvande icke utan synnerlig olägenhet kan uppskjutas i avbidan på särskilt riksdagsbeslut*, för budgetåret 1929/1930 anvisat ett reservationsanslag av 140,000 kronor.

Telegrafverket.

6:o) Eders Kungl. Maj:t har beträffande telegrafverket (punkt 5) hemställt, att riksdagen må *dels* medgiva, att den telegrafverket tillhöriga fastigheten nr 3 i kvarteret Erisichton i Stockholm må försäljas för ett belopp av 36,000 kronor samt att nämnda köpeskilling må användas till gäldande av återstående del av köpeskillingen för aktiebolaget Stockholmstelefonanläggningar m. m.; *dels ock* för sistnämnda ändamål för budgetåret 1929/1930 anvisa ett reservationsanslag av 86,800 kronor.

Riksdagen får anmäla, att riksdagen *dels* medgivit, att den telegrafverket tillhöriga fastigheten nr 3 i kvarteret Erisichton i Stockholm må försäljas för ett belopp av 36,000 kronor samt att nämnda köpeskilling må användas till gäldande av återstående del av köpeskillingen för aktiebolaget Stockholmstelefonanläggningar m. m.; *dels ock* för sistnämnda ändamål för budgetåret 1929/1930 anvisat ett reservationsanslag av 86,800 kronor.

7:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 6) har riksdagen för *tillbyggnad av förrådsbyggnaden i Älvsjö* för budgetåret 1929/1930 anvisat ett reservationsanslag av 100,000 kronor.

8:o) Beträffande Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 7) om beräkning av anslag för stationsbyggnad i Malmö samt Eders Kungl. Maj:ts sedermera i anslutning härtill till riksdagen avlätna proposition, nr 183, kommer riksdagen att framdeles under riksdagen anmäla sitt beslut.

9:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 8) föreslagit riksdagen att för uppförande av telefonstationsbyggnad i Göteborg (Vasastationen) för budgetåret 1929/1930 anvisa ett reservationsanslag av 150,000 kronor.

Riksdagen, som ansett ifrågavarande stationsbyggnad bära såsom en av telefonväsendets utveckling betingad anläggning komma till utförande, får anmäla,

att riksdagen för uppförande av *telefonstationsbyggnad i Göteborg (Vasastationen)* för budgetåret 1929/1930 anvisat ett reservationsanslag av 150,000 kronor.

10:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 9) har riksdagen för uppförande av *stationsbyggnad i Varberg* för budgetåret 1929/1930 anvisat ett reservationsanslag av 50,000 kronor.

11:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 10) har riksdagen för inköp för telegrafverkets räkning av *tomten nr 4 i kvarteret Gefion i Skövde* samt *uppförande därstädes av en stationsbyggnad* för budgetåret 1929/1930 anvisat ett reservationsanslag av 150,000 kronor.

12:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 11) föreslagit riksdagen att för fortsatt utveckling av statens telefon- och telegrafväsende för budgetåret 1929/1930 anvisa ett reservationsanslag av 6,500,000 kronor.

Riksdagen, som i likhet med departementschefen måste anse fog föreligga för en nedsättning av det av telegrafstyrelsen begärda anslagsbeloppet av 7,000,000 kronor, har ansett sig böra bifalla Eders Kungl. Maj:ts förslag om anslagets bestämmande till 6,500,000 kronor.

Riksdagen får alltså anmäla, att riksdagen för *fortsatt utveckling av statens telefon- och telegrafväsende* för budgetåret 1929/1930 anvisat ett reservationsanslag av 6,500,000 kronor.

Statens järnvägar.

13:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 12) föreslagit riksdagen att för omläggning av västra stambanans ingångslinje över Hammarbyleden samt förbättrade anordningar vid Stockholms centralstation m. m. för budgetåret 1929/1930 anvisa ett reservationsanslag av 1,250,000 kronor.

Enligt vad järnvägsstyrelsen anmält, hava de ursprungligen beräknade kostnaderna för ingångslinjen över Hammarbyleden kommit att överskridas med ett så avsevärt belopp som i runt tal 3,000,000 kronor. Utan att underskatta de skilda synpunkter, järnvägsstyrelsen i sin utförliga redogörelse framfört till klarläggande av orsakerna härtill, kan riksdagen för sin del ej undgå att finna detta överskridande anmärkningsvärt.

Erinras må, att vid 1923 års beslut i frågan jämsides med ifrågavarande alternativ med en högbro å 26 meters höjd vid Årsta holmar jämte därav föranledd linjeomläggning för en beräknad kostnad av 9,850,000 kronor förelåg till övervägande även ett annat alternativ med en 4.8 meters bro vid Liljeholmen för en totalkostnad av allenast 3,130,000 kronor. Med hänsyn till att högbroalternativets godkännande uppställts som villkor från Stockholms stad för dess medverkan till ordnandet av Stockholms bangårdsförhållanden genom markupplåtelse ävensom för stadens medgivande av vissa eftergifter i fråga om öppenhållandet av järnvägsbron vid Söderström (intill Slussen) ansåg sig riksdagen böra godtaga högbroalternativet, varvid dock från riksdagens sida

uttryckligen framhölls den redan då föreliggande stora kostnadsskillnaden mellan de båda alternativen.

Att de för riksdagen vid ställningstagandet till frågan framlagda kostnads-kalkylerna ej visat sig mera hållbara, måste under dessa förhållanden vara särskilt att beklaga.

Ofrånkomligt lärer emellertid vara, att de för arbetenas fullbordan ytterligare erforderliga medlen ställas till förfogande. Av den icke täckta delen av totalbeloppet 2,950,000 kronor skulle allenast 1,250,000 kronor behöva anvisas för nästkommande budgetår.

Med bifall till Eders Kungl. Maj:ts framställning om sistnämnda belopp beviljande har riksdagen för *omläggning av västra stambanans ingångslinje över Hammarbyleden samt förbättrade anordningar vid Stockholms centralstation m. m.* för budgetåret 1929/1930 anvisat ett reservationsanslag av 1,250,000 kronor.

14:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 13) föreslagit riksdagen att för ordnande av bangårdsförhållandena i Göteborg för budgetåret 1929/1930 anvisa ett reservationsanslag av 575,000 kronor.

Med bifall till förevarande förslag om anvisande av det ytterligare anslagsbelopp, som enligt tidigare för riksdagen framlagd plan erfordras för ifrågasvarande arbeten, har riksdagen för *ordnande av bangårdsförhållandena i Göteborg* för budgetåret 1929/1930 anvisat ett reservationsanslag av 575,000 kronor.

15:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 14) har riksdagen för *gångbroar och gångtunnlar* för budgetåret 1929/1930 anvisat ett reservationsanslag av 50,000 kronor.

16:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 15) föreslagit riksdagen att för ny malmvagnsverkstad vid Notviken för budgetåret 1929/1930 anvisa ett reservationsanslag av 90,000 kronor.

Jämväl beträffande här avsedda företag har anmälts visst överskridande av de tidigare beräknade kostnaderna. Under uppmärksammande emellertid av vad departementschefen i ärendet anfört, har riksdagen funnit ytterligare erforderligt belopp böra beviljas.

Riksdagen får alltså anmäla, att riksdagen för *ny malmvagnsverkstad vid Notviken* för budgetåret 1929/1930 anvisat ett reservationsanslag av 90,000 kronor.

17:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 16) föreslagit riksdagen att för anordnande av skenfria vägkorsningar m. m. för budgetåret 1929/1930 anvisa ett reservationsanslag av 500,000 kronor.

Enligt vad riksdagens vederbörande utskott — till kompletterande av den i statsverkspropositionen lämnade utredningen — inhämtat, föreligger ännu ej något Eders Kungl. Maj:ts beslut rörande rätt för järnvägsstyrelsen att förfoga över den av departementschefen omnämnda reservationen av 250,000 kronor å

tidigare för ändamålet beviljade anslag. Riksdagen har för sin del ej något att erinra mot att det i detta avseende förutsatta medgivandet lämnas.

Med bifall därjämte till förslaget att därutöver ett anslagsbelopp av 500,000 kronor nu beviljas, har riksdagen för *anordnande av skenfria vägkorsningar m. m.* för budgetåret 1929/1930 anvisat ett reservationsanslag av 500,000 kronor.

18:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 17) har riksdagen för anläggande av *telegraf- och sektionstelefonledningar* samt för utförande av *kabelarbeten* för budgetåret 1929/1930 anvisat ett reservationsanslag av 100,000 kronor.

19:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 18) har riksdagen för *elektriska belysningsanläggningar* för budgetåret 1929/1930 anvisat ett reservationsanslag av 100,000 kronor.

20:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 19) har riksdagen för *växel- och signalsäkerhetsanläggningar* för budgetåret 1929/1930 anvisat ett reservationsanslag av 500,000 kronor.

21:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 20) har riksdagen såsom *dispositionsanslag för oförutsedda och mindre arbeten* för budgetåret 1929/1930 anvisat ett reservationsanslag av 1,000,000 kronor.

22:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 21) har riksdagen för fortsättning av *inlandsbanan mellan Volgsjön och Gällivare* för budgetåret 1929/1930 anvisat ett reservationsanslag av 2,000,000 kronor.

23:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 22) har riksdagen för fortsättning av *statsbanan Hällnäs—Stensele* för budgetåret 1929/1930 anvisat ett reservationsanslag av 2,000,000 kronor.

24:o) Beträffande Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 23) om anslag för anordnande av automobillinje mellan Övertorneå och Pajala kommer riksdagen att framdeles under riksdagen anmäla sitt beslut.

Statens vattenfallsverk.

25:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 24) har riksdagen för bestridande av *kostnader i samband med domstolsbehandling av frågan om Vänerens reglering* för budgetåret 1929/1930 anvisat ett reservationsanslag av 100,000 kronor.

26:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 25) har riksdagen för anordningar för *veckoreglering av Göta älv* för budgetåret 1929/1930 anvisat ett reservationsanslag av 1,800,000 kronor.

27:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 26) har riksdagen för *utvidgning av ångkraftstationen i Västerås* för budgetåret 1929/1930 anvisat ett reservationsanslag av 400,000 kronor.

28:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 27) föreslagit riksdagen att i avbidan på den proposition, som kunde komma att avlätas i ämnet, för utförande av anläggning för krafttillskott till Norrforsens kraftverk för budgetåret 1929/1930 beräkna ett reservationsanslag av 500,000 kronor.

Sedermera har Eders Kungl. Maj:t i en den 8 februari 1929 till riksdagen avlåten proposition, nr 76, under återopande av propositionen bifogat utdrag av statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för samma dag, föreslagit riksdagen *dels* besluta, att, för beredande av krafttillskott till Norrforsens kraftverk, en statens kraftstation skall anläggas vid Sillre för en beräknad kostnad av 2,250,000 kronor; *dels* för påbörjande av nämnda kraftstation för budgetåret 1929/1930 anvisa ett reservationsanslag, att utgå av lånemedel, av 300,000 kronor; *dels ock* minska den i statsverkspropositionen upptagna inkomstiteln »Övriga lånemedel» med 200,000 kronor.

Med bifall till Eders Kungl. Maj:ts förevarande förslag har riksdagen, som framdeles under riksdagen kommer att anmäla sitt beslut rörande Eders Kungl. Maj:ts förslag om sänkning av inkomstiteln »Övriga lånemedel», *dels* beslutat, att, för beredande av krafttillskott till Norrforsens kraftverk, en statens kraftstation skall anläggas vid Sillre för en beräknad kostnad av 2,250,000 kronor; *dels ock* för *påbörjande av nämnda kraftstation* för budgetåret 1929/1930 anvisat ett reservationsanslag av 300,000 kronor.

29:o) Med bifall till ett av Eders Kungl. Maj:t i en till riksdagen den 25 januari 1929 avlåten proposition, nr 32, framställt förslag har riksdagen medgivit, att för påbörjande av arbetena med en andra tillloppstunnel vid Porjus kraftstation må användas ett belopp av högst 250,000 kronor av reservationer å de av riksdagen å riksstaten för år 1921 och å tilläggsstat för år 1920 anvisade reservationsanslagen om tillhoppa 17,500,000 kronor till uppförande av bostadshus för tjänstemän vid postverket, telegrafverket samt statens järnvägar och vattenfallsverk.

30:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 28) föreslagit riksdagen att i avbidan på den proposition, som kunde komma att avlätas i ämnet, för utförande av en kraftledning från Gällivare för elektrifiering av vissa delar av Norrbottens län för budgetåret 1929/1930 beräkna ett reservationsanslag av 100,000 kronor.

Sedermera har Eders Kungl. Maj:t i en till riksdagen den 8 februari 1929 avlåten proposition, nr 79, under återopande av propositionen bifogat utdrag av statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att för utförande av en kraftledning från Gällivare för elektrifiering av vissa delar av Norrbottens län för budgetåret 1929/1930 under utgifter för kapitalökning anvisa ett reservationsanslag av 100,000 kronor, att utgå av andra statsinkomster än lånemedel.

Med bifall till Eders Kungl. Maj:ts förevarande förslag har riksdagen för utförande av en *kraftledning från Gällivare för elektrifiering av vissa delar av Norrbottens län* för budgetåret 1929/1930 anvisat ett reservationsanslag av 100,000 kronor.

31:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts (punkt 29) framställda förslag, har riksdagen för utförande av *distributionsanläggningar och därmed sammanhängande arbeten vid statens kraftverk* för budgetåret 1929/1930 anvisat ett reservationsanslag av 2,300,000 kronor.

32:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 30) har riksdagen för *inköp av vattenfall och fastigheter samt utförande av nyanläggningar*, i den mån sådana åtgärder erfordras för ändamålsenlig utveckling av statens kraftverksrörelse och icke kunna utan synnerlig olägenhet uppskjutas i avbidan på särskilt riksdagsbeslut, för budgetåret 1929/1930 anvisat ett reservationsanslag av 500,000 kronor, att disponeras efter Eders Kungl. Maj:ts prövning och avgörande.

33:o) Beträffande sättet för beredande av täckning för de utav riksdagen enligt vad här ovan anmäls beviljade anslagen kommer riksdagen att framdeles under riksdagen anmäla sitt beslut.

Stockholm den 22 mars 1929.

Med undersåtlig vördnad.